

Finnanest 3 / 76

Kuten varmaan muistanette, puheenjohtaja Hollmén on aikaisempien numerojen palstoillaan kantanut syvää huolta alamme tulevaisuudesta ja joukkojensa aktiivisuudesta meneillään olevassa valtakunnallisessa erikoisalakohteisessa suunnitteluprojektissa. Tämän numeron palsta liennyttää nyt kuitenkin aiheen tiimoilta syntyneitä jäsenistön omantunnon tuskia selostaessaan Lammin biologisella tutkimusasemalla 9.–10.4. pidettyä erikoisalakoulutusta käsittelevää arvovaltaista kokousta. Siihen osallistuvat mm. Lääkintöhallituksen pääjohtaja, Valtiovarainministeriön, Sosiaali- ja terveysministeriön sekä tiedekuntien edustajat, Lääkäriliiton johtoa ja noin 80 eri erikoisalojen ”silmäätekevää” lääkäriä. Puheenjohtajamme mielestä ”*historiallinen forum, jossa yhteisiä tarvearvioita aina vuoteen 2000 käsiteltiin lääkäreitten osalta samoin kuin koulutusksymystä*”. Kokouksen osanottajat laativat yhteenvetoja opastukseksi erikoisalas suunnittelusta vastaaville työryhmille. Kokoukseen osallistuneet molempien yhdistystemme puheenjohtajat Hollmén ja Lahdensuu katsoivat pidetyn yhteisneuvottelun ”*varsin tarpeelliseksi ja hedelmälliseksi*”, vaikka Valtiovarainministeriö huolehtikin siitä, että tarvelaskelmien eräänä lähtökohtana olevat 5-vuotissuunnitelmakiintiöt tulevat vuosittain kasvamaan vain noin 2 %.

Puheenjohtaja kertoo sitten SAY:n EAK-työryhmän jo laatineen kehitysarvion anestesia- ja kardiologian tarpeesta ja ennusteesta, joka osoittaa, että vuoteen 1980 mennessä koulutuspaikkoja on selvästi vähennettävä sekä apulaislääkäreiden virkoja muutettava erikoislääkäreiden viroiksi, jottei työttömiä apulaislääkäreitä kouluteta. Tämä huoli jatkui sitten tulevaisuudessakin, ja kouluttajia vaadittiin tilille asian tiimoilta tuon tuostakin. Voitaaneen siis taas kerran todeta, että ennustaminen – varsinkin tulevaisuuden ennustaminen – on erittäin vaikeaa.

Lopuksi puheenjohtaja ilmoittaa, että FINN-

ANEST muuttuu klinikoiden kiertopalkinnoksi, jota varten viisi suurinta yliopistoklinikkaa on asettanut yhdysmiehet, joiden puoleen itse kukin kirjoittaja voi kääntyä infoa tarvitessaan. Lisäksi hän mainostaa Vaasan tulevaa kevätkokousta ja toivottaa kaikille HYVÄÄ KEVÄTTÄ.

Sihteeri Jouko Arranto puolestaan keskittyy palstallaan vastaamaan saamiinsa lukuisiin tiedusteluihin erikoiskoulutukseen liittyvästä teoreettisesta koulutuksesta, jota tulevan vuoden alusta lähtien vaaditaan vähintään 60 tuntia. Vastaus on kiittävän yksityiskohtainen ja ainakin pääosiltaan nykypolvelle siinä määrin tuttu, että emme pidä sen yksityiskohtaista toistamista tarpeellisena. Semminkin kun lopuksi ilmoittaa, että tarvittaessa lisää tietoja löytää Suomen Lääkärilehdestä numeroista 3 / 76 ja 7 / 76.

Lisäksi Arranto kertoo SAY:n onnitelleen Suomen Anestesia- ja kardiologian ry:tä 10-vuotisjuhlan johdosta ja johtokunnan hyväksyneen NAF:n ehdotuksen ns. ”News letter”-istä, jonka tarkoituksena on toimia jäsenten tiedotuslehtenä ja koordinoitua toimintaa Pohjoismaissa esim. siten, että ulkomaalaiset esitelmäsihteerit voisivat käydä saman matkan aikana eri pohjoismaisissa kokouksissa. Kuulostaa ainakin annetun esimerkin valossa aika epärealistiselta taivaiden tavoittelulta. Mahtoihohan koskaan toteutua? Ja tietysti sihteerikin lopuksi toivottaa virkistävää kesälomaa.

Kokous- ja koulutuskalenteri on poikkeuksellisen pitkä ja käsittää Vaasan kevätkokouksen lisäksi Tampereella syksyllä pidettävät jatkokoulutuskurssit ensihoidosta ja nestehoidosta sekä 11 ulkomailla pidettävää kokousta.

Numeron ainoa tieteellinen kirjoitus on LL Martti Laukkasen ”Septinen shokki”. Kirjoittaja toimi HYKS:n Kirurgisessa sairaalassa ilmeisesti kirurgina, koskapa hänen nimeään ei löydy historiikkistamme. Kirjoittaja toteaa aluksi, että shokin yleisimpien syiden, verenvuodon ja sydäninfarktin, jälkeen seuraavana järjestyksessä on gramne-

gatiivinen sepsis. Sen mortaliteetin kirjoittaja mainitsee olevan 11–82 %, mutta lukuihin vaikuttaa hoito. Tehokkaalla hoidolla on 21:n potilaan aineistossa saatu eloonjäämisluvaksi 90,5 %. Seuraavaksi tekijä käsittelee etiologiaa, jossa *E. coli*, *Pseudomonas* ja klebsiella näyttävät suurta osaa. Endotoksiinin esittelyn jälkeen on vuorossa taudin kliininen kuva, jonka vaihtelevuus aiheuttaa helposti hämminkiä. Kliinisen kuvan jaottelu perustuu McLeanin 1967 kuvaamiin kahteen oireyhtymään, joissa fysiologiset muutokset riippuvat kiertävästä verivolyymista ennen sepsiksen alkua. Normovoleemisille kehittyy aluksi hyperdynaaminen ja hypovoleemisille taas hypodynaaminen oireisto. Kuitenkin solutasolla on kaikissa tapauksissa kyseessä hypoperfuusio. Hoidossa kirjoittaja pitää ensisijaisen tärkeinä infektiolähteen kirurgis-

ta hoitoa, infektion hillitsemistä antibiooteilla ja kudoshapetuksen hoitoa, jossa riittävä ventilaatio, nesteytys, dopamiini ja kortikoidit ovat tärkeitä. Hoidon toteutusta niiden osalta käsitelläänkin yksityiskohtaisemmin. Lopuksi tekijä korostaa varhaisen diagnoosin tärkeyttä ja kehottaa erityisesti kiinnittämään huomiota selittämättömään hyperventilaatioon ja yllättäviin verenvuotoihin.

Mainospuolella Instrumentarium esittelee ”Unifinnin” (anestesiakone, ei anestesian aikana tullut finni), Lääkintäsähkö ”Servo ventilator 900 B”:n, Sydänvalvonta ”Sydis production”in, Havulinna ”Fluotec 3”:n ja Risto Vesalainen ”Vygon-Pulmoball”in ja ”Vygon-Intralet”in. □

Tapani Tammisto

SAY 50 vuotta sitten

Kesällä 1956, siis 50 vuotta sitten, eli SAY:n alle 20-päinen joukko kiireistä aikaa. Elokuun 2.–4.päivä oli määrä olla Pohjoismaisen Anestesiologiyhdistyksen neljäs kongressi Helsingissä. Suomessa kongressi oli siis ensimmäistä kertaa. Silloin ei käytetty mitään kongressitoimistoja. Ei sellaisia ollutkaan, eikä rahaa ollut liikoja, elettiin sodanjälkeistä taloudellisesti tiukkaa aikaa. Kaikista järjestelyistä vastasivat yhdistyksen jäsenet, päävastuun ollessa johtokunnalla.

Pöytäkirjanotteeseen SAY:n kokouksesta 24.9.1955 Hotelli Tammerissa Tampereella on kirjattu: ”4§ Todettiin, että Skandinaavisen yhdistyksen hallitus on suosittanut kongressin pitämistä Helsingissä 2.–4.8.56, joka aika yhdistyksen puolesta katsottiin sopivaksi. Kongressin teemana tulee olemaan pre- ja postoperatiivinen hoito. Kongressin virallisina kielinä tulevat olemaan skandinaaviset kielet ja englanti. Kongressin paikka on Suomalainen Kauppakorkeakoulu, jossa on tilaa 180 hengelle sekä 300m² suuruinen näyttelytila.” Saman vuoden 1955 vuosikertomuksessa todetaan: ”Yhdistyksen toimiessa vuoden 1956 Skandinaavisen anestesiologikongressin isäntänä on varsinkin loppuvuoden kokouksissa yhä enenevässä määrin jouduttu käsittelemään kongressiin liittyviä asioita. Onkin todettava, että tuleva kongressi on Suomen Anestesiologiyhdistykselle suururakka, jonka onnistuneesti läpiviemisek-

si tarvitaan jokaisen yhdistyksen jäsenen varaukse-
tonta apua.”

Vuosina 1955–56 oli yhdistyksen puheenjohtaja Eero Turpeinen, varapuheenjohtaja V. Päiviö Savolainen, sihteeri Jorma Airaksinen, rahastonhoitaja Mirja Tappura (Eerola) sekä jäsen Inkeri Kivalo. He toimivat varsinaisina puuhamiehinä. Naisten ohjelmasta vastasivat rouvat Kati Turpeinen, Aino Savolainen ja Hilikka Airaksinen. Kongressissa oli osanottajia pohjoismaista 62 ja kolmisenkymmentä muualta Euroopasta, USA:sta ja Japanista. Luja yhteenkuuluvaisuuden tunne leimasi kongressia, useimmissa maissa moderni anestesiologia oli vasta alkutaipaleella ja yhteisiä ongelmia oli paljon. Kongressin yhteydessä kutsuttiin tri Massey Dawkins yhdistyksen ensimmäiseksi kunniajäseneksi.

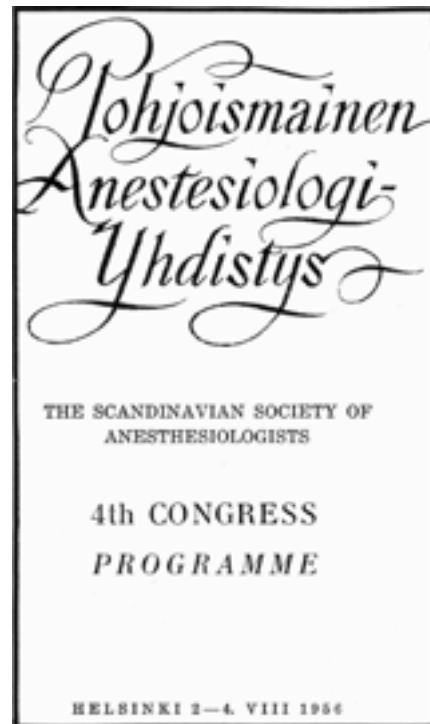
Kongressi huomioitiin myös lehdistössä. Helsingin Sanomat kirjoittaa 3.8.1956: ”Tanskassa suoritetaan jäähdytysnukutuksia, Anestesiologikongressi alkoi eilen H:gissä”.

”Pohjoismaisen Anestesiologiyhdistyksen neljäs kongressi alkoi eilen Kauppakorkeakoulussa Helsingissä. Kongressin presidentti Eero Turpeinen piti tervetuliaispuheen korostaen anestesiologian alalla vallitsevan kansainvälisen ja erityisesti pohjoismaisen yhteistyön suurta merkitystä.”

Sitten kerrotaan tieteellisestä ohjelmasta, jos-

Pohjoismaisen Anestesiologiyhdistyksen neljännen kongressin osallistujia Kauppakorkeakoulussa Helsingissä.

Kongressiohjelman kansilehti. Suomenkielisen nimen suuri koko herätti keskustelua / kritiikkiä.

sa oli mm V. Päiviö Savolaisen esitelmä morfiinin vasta-aineiden käytöstä keisarileikkausten esilääkityksessä. Työ oli tehty yhdessä dos. K. Soivan kanssa. Samaa aihetta käsittelivät prof. Foldes, tri Organe sekä tri Swerdlov Yhdysvalloista. Tri Viggo Dyrberg Ruotsista oli verrannut naistentautien osaston leikkauspotilaiden esilääkkeenä ”uudentyyppistä rauhoittavaa ainetta” ja morfiinia. ”Chloropromazinilla saavutetut tulokset osoittautuivat hiukan edullisemmiksi.”

Toinen kongressin pääteemoista oli postoperatiivinen hoito. Heräämö postoperatiivisena valvontapaikkana oli vasta tulossa, Suomeenhan ensimmäinen heräämö saatiin Kirurgiseen sairaalaan vasta 1950–60-luvun taitteessa. Postoperatiivisen valvonnan tärkeydestä ja eduista, sekä huonokuntoisen potilaan valvonnasta pidettiin seuraavat esitelmät:

- K.G. Dhunér, Göteborg: ”Synpunkter på en postanestesi avdelning”.
- Niels Fjellborg, Århus: ”Experience with Recovery Room during two years in a general surgical department”.
- Henning Poulsen, Aarhus: ”Recovery and Emergency Unit”.
- Göran Haglund, Göteborg: ”Akutvårdsavdelning princip och verklighet”.

Helsingin Sanomien mukaan ylilääkäri Henning Poulsen esitti kokemuksiaan Aarhusin yliopistosairaalasta puolentoista vuoden ajalta, missä: ”Sai-

raalan anestesiaosaston käytettävissä on myös keinomunuainen, joten verenkierto- ja hengityshäiriöiden lisäksi osasto voi ottaa hoitoonsa myös henkilöitä, joiden virtsaneritys on pysähtynyt. Viimeisenä lisänä on jäähdytysnukutusta varten lämmönsäätökoneistolla varustettu huone”.

Iltajuhla vietettiin Kalastajatorpalla, missä lausuttiinkin monia kiitoksen sanoja järjestäjille. Kaiken kaikkiaan tämä oli merkittävä tapahtuma pienelle pioneeriryhmälle, omiaan kohottamaan itse-tuntoa ja lisäämään pontta vaatimuksiin saada lisää virkoja. Tyytyväisenä sihteeri toteaaakin vuosikertomuksessa yhdistyksen jäsenmäärän nousseen niin, että 17.11.1956 on yhdistyksessä jo 20 jäsentä. ”Yhdistyksen toiminnalle on kuluneena toimintavuotena ollut leimaa antavana 2.–4.8.1956 pidetty Pohjoismaisen Anestesiologiyhdistyksen kokous, jonka järjestelyissä ovat yhdistyksen jäsenet joutuneet työskentelemään erittäin tarmokkaasti ja heistä on erikoisella kiitosmaininnalla muistettava herroja Turpeista ja Savolaista. Ladysh ohjelmansuunnittelusta ja järjestelyistä haluaa yhdistys kohdistaa sydämelliset kiitoksensa rva Turpeiselle. Yhteenvetona kongressista voitaneen sanoa, että se onnistui täydellisesti niin hyvin tieteellisessä kuin muussakin mielessä. Tästä ovat selvänä osoituksena lukuisat kiitoskirjeet, joita yhdistys on vastaanottanut eripuolilta maailmaa.” □

Leena Janhunen